

Sjekkliste for egenrevisjon

13 BLOMSTER OG PLANTESKOLE

© Matmerk
Versjon 2020.5

Spørsmål som krever dokumentasjon vises med symbolet

Sjekklista gjelder produksjon av planter som ikke er beregnet å spises direkte. Dette kan være blomster i potte og snitt, grønnsaker og ferdigplen, stauder og trær, inkludert frukttrær, bærbusker og grønnsaksplanter til hjemmedyrking. Se også sjekkliste 1 Generelle krav til gården og 2 Helse, miljø og sikkerhet Flere overordnede krav som gjelder produksjon av blomster og planteskolevarer, finner du i sjekkliste 1 Generelle krav til gården. Dette gjelder blant annet krav til gjødsling og bruk av plantevernmidler. I tillegg skal du fylle ut sjekkliste 2 Helse, miljø og sikkerhet.

13.1 FRØ, PLANTEMATERIALE OG DYRKINGSMEDIER

13.1.1 Har du registrert hva slags såvare og plantemateriale du har brukt?

Dokumenter sort og partinummer for innkjøpte frø og planter

Til dette kan du bruke regnskapsbilag der partinummer og sort er påført. Det er viktig å kunne dokumentere hva slags plantemateriale du har brukt, dersom du skulle få en reklamasjon eller du skal reklamere på en leveranse.

Dokumenter art og sort for egne frø og planter

Når du bruker frø og plantemateriale du har dyrket fram selv, holder det at du dokumenterer art og sort. Dokumentasjonen av sort trenger du for å kunne motta sortsavhengig betaling.

13.1.2 Registrerer du hva slags dyrkingsmedier du bruker, slik som produkter av jord, torv og/eller syntetiske stoffer?

Hvis du bruker spesielle dyrkingsmedier (produkter av jord, torv og/eller syntetiske stoffer for dyrking av planter), skal du kunne dokumentere hva slags medier du har brukt. Til dette kan du bruke regnskapsbilag.

13.2 PLANTEHELSE

13.2.1 Produserer du planter for omsetning, er du pålagt å føre internkontroll med plantehelse. Dette er også viktig for å etterleve vedlegg 4B i forskrift om plantehelse. Utfører du dette?

Dersom du produserer planter for omsetning som er nevnt i vedlegg 4B forskrift om plantehelse, kan du bare omsette det du har produsert, hvis du kan dokumentere at du oppfyller kravene i vedlegget. Du må oppbevare dokumentasjonen i minst 3 år etter omsetning.

Bruk Internkontroll plantehelse for å etterleve regelverket

Norsk Gartnerforbund tilbyr planteprodusenter en mal/veileder for *Internkontroll plantehelse*, for å hjelpe deg å etterleve regelverket på en god måte. Mer informasjon finner du på gartnerforbundet.no.

§ Krav

Forskrift om plantehelse	Lovkrav
--------------------------	---------

Svar		
Ja	Nei	Ikke aktuelt

13.2.2 Produserer du ferdigplen eller andre planteskolevarer, og er du i så fall kjent med PCN-statusen på eiendommen din og på annet produksjonsareal du benytter?

Kravene under dette punktet gjelder de som omsetter plantemateriale med røtter som er dyrket i eller direkte på frilandsjord og omfatter alle kulturer. Dette omfatter også planter som står med pottene eller brettene på duk på frilandsjord, dersom det er risiko for smitteoverføring på grunn av jordsøl, direkte jordkontakt med jord eller likende. Du må ta prøver når du starter opp et nytt produksjonssted eller fornyer ett du har fra før. Du skal være kjent med svaret på prøvene før du setter ut planter. Hvis det nye arealet ikke kan ha blitt smittet, er det ikke nødvendig å ta ut prøver, men dette må du i så fall dokumentere og få godkjent av Mattilsynet før du kan starte opp. På arealer som er i bruk, skal du ta nye prøver minimum hvert 10. år, og oftere hvis det foregår mye aktivitet som kan gi smitterisiko.

Informasjon og litteratur, se lenker i Kravliste:

- Mattilsynets veileder for prøvetaking av potetcystenematoder (PCN), *Globodera rostochiensis* og *Globodera pallida* (PCN)
- veileder til forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B – Generelle krav
- forskrift om plantehelse
- Plantevernleksikon NIBIO (gul potetcystenematode)
- Plantevernleksikon NIBIO (hvit potetcystenematode)

§ Krav

Veileder for prøvetaking for potetcystenematoder (PCN)	Lovkrav
Veileder til forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B	Lovkrav
Forskrift om plantehelse	Lovkrav
Gul potetcystenematode	Bransjekrav
Hvit potetcystenematode	Bransjekrav

13.3 PRODUKSJONSHYGIENE

13.3.1 Bruker du en privat vannkilde, og har du i så fall risikovurdert den?

Vannkvalitet er viktig også for plantehelse, og vanningsvann kan være en kilde til forurensning. Hvis du bruker en privat vannkilde, bør du vurdere om vannkvaliteten endrer seg i forbindelse med byggearbeider, flom og andre hendelser som kan påvirke vannkilden.

13.3.2 Kan du dokumentere at alle som arbeider i produksjonen, har fått nødvendig opplæring i helserisiko og hygiene i forbindelse med produkthåndtering, på et språk de forstår?

Alle som arbeider i virksomheten, skal ha opplæring i helserisiko og hygiene. Det innebærer at de skal lære hvilke faktorer som kan påvirke produktene slik at de kan være en helserisiko for forbrukerne. Opplæringen skal være tilpasset arbeidsoppgavene den enkelte har, og den skal gis på et språk de forstår.

Bruk skjemaet du finner på ksl.no

Du kan dokumentere at opplæringen er gitt, på skjemaet du finner på ksl.no.

§ Krav

Skjema for dokumentert opplæring	Lovkrav
----------------------------------	---------

13.3.3 Har du en plan for rengjøring og loggføring av utført renhold på toaletter?

På toalettene skal det henge et renholdsskjema for loggføring av utført renhold. Du kan bruke renholdsskjemaet du finner på ksl.no.

§ Krav

Logg vask av toalett	Bransjekrav
----------------------	-------------

Svar		
Ja	Nei	Ikke aktuelt

13.3.4 Har du rutiner for kontroll av skadedyr som mus, rotter mv?

Du er pålagt å bekjempe skadedyr. Hvilke krav som gjelder, er spesifisert i *skadedyrforskriften*.

§ Krav

Forskrift om skadedyrsbekjempelse	Lovkrav
-----------------------------------	---------

13.4 HØSTING, TRANSPORT OG LAGRING

13.4.1 Har du rutiner som sikrer at produktene blir pakket, transportert og lagret slik at de ikke blir skitne og får redusert kvalitet?

Transportmateriell og emballasje, inkludert kasser, beholdere og liknende, skal holdes rene.

For at produktene ikke skal bli forurenset, er det viktig at du ha goder rengjøringsrutiner både for pakkerom og for utstyr som blir brukt ved pakking.

Ikke oppbevar noe som kan forurense produktene, i lagringsrommet, for eksempel gjødsel, plantevernmidler eller kjemikalier. Det er også viktig å skjerme produktene mot forurensning fra mus, rotter, katter, fugler og andre skadegjørere.

Du bør kontrollere og loggføre temperatur under transport og lagring.

13.5 MILJØHENSYN SPESELT FOR BLOMSTER, PLANTESKOLE OG LIGNENDE

13.5.1 Er du bevisst på ansvaret bedriften har i forbindelse med forskrift for fremmede organismer?

Forskrift for fremmede organismer regulerer hvilke vekster som kan omsettes og plantes. Produserer du planteskolevarer, har du plikt til å drive opplæring og informere om status for organismer som er nevnt i forskriften.

§ Krav

Forskrift om fremmede organismer	Lovkrav
----------------------------------	---------

13.5.2 Forholder du deg til lokale regelverk innenfor kompostering og håndtering av plantemateriale som har vært behandlet kjemisk med plantevernmidler for veksthus?

Det er i dag ingen spesialmidler for veksthus på markedet, men kommuner og fylker har pålagt lokale produsenter å følge spesielle rutiner for håndtering av planteavfall.

13.5.3 Har du vurdert eventuelle tiltak for å minske risikoen for avrenning av næringsløsning fra produksjonsarealene?

Du bør ha rutiner for å kontrollere eventuelle områder hvor det kan være fare for avrenning. Landbruk er definert innenfor «diffust utslipp» i forurensningsloven, men bransjen bør likevel selv være bevisst.

13.6 ENERGISPARING

Svar		
Ja	Nei	Ikke aktuelt

13.6.1 Har du gjennomført energisjekk for å kartlegge og beskrive veksthusene?

Norsk Gartnerforbund har gjennomført energisjekk i mange gartnerier. En energisjekk kan du som produsent gjennomføre selv, eller du kan få noe som er ansatt eller en innleid til å gjøre det. Hensikten med sjekken er at du skal bli bevisst på hvor det er mest lønnsomt å sette inn tekniske tiltak med tanke på å redusere energiforbruket. En energisjekk bør føre til en plan over hvilke tiltak du eventuelt skal sette inn for å oppnå forbedringer.

13.6.2 Har du vurdert energikildene i produksjonen din?

Både miljømessig og med tanke på din egen økonomi er det viktig at du velger riktig energikilde. Har du tenkt over hvilke energikilder du bruker i dag, og kartlagt muligheter for mer miljøvennlige løsninger?

Dette er blant energikildene du bør vurdere:

- mineralolje
- bioolje
- elkjel
- propan
- naturgass
- biogass
- fast biobrensel (flis, tømmer m.m.)
- varmpumpe
- fjernvarme

Næringens ambisjoner når det gjelder energikilder, er også beskrevet i Norsk Gartnerforbunds energistrategi.

13.6.3 Har gartneriet et løpende energioppfølgingssystem?

Et energioppfølgingssystem gjør at man måler forbruket i kWh per år fra ulike energikilder, slik som elkjel, lys, biobrensel og gass. Systemet vil gi deg kontroll med en av de største innsatsfaktorene i veksthusproduksjonen. Erfaring viser at et velfungerende energioppfølgingssystem gjør at du kan spare inn 5–10 prosent av energiforbruket, fordi du blir mer fokusert på å spare.

På sikt vil et velfungerende energioppfølgingssystem la deg måle klimabelastning per produsert enhet.

Norsk Gartnerforbund tilbyr aktører i næringen veiledning i løpende energioppfølgingssystem. Dette kan du lese mer om på gartnerforbundet.no.

Svar		
Ja	Nei	Ikke aktuelt